

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

טופס סילבוס לסטודנט

המחלקה לחינוך תשע"ט 2019

שם הקורס: פסיכולוגיה אבנורמלית   מס' קורס : 129-1-0308   סמסטר: ב'
שם המרצה: דר' מאור זאב-וולף

יעדי ההוראה:

הקורס יציע דיון מפורט ומעמיק בתיאור הסימפטומים (על פי ה-DSM-5), האטיולוגיה, ההתפתחות, ההיבטים הדינאמיים ודרכי הטיפול באנשים בעלי הפרעות נפשיות הן בילדות והן בבגרות. לאורך הקורס יסקרו בהרחבה הנושאים הבאים: הפרעות חרדה ומצב-רוח, הפרעות הקשת האוטיסטית, הפרעות פסיכוטיות (לרבות, סכיזופרניה, הפרעה דלזיונלית והפרעה פסיכוטית משותפת) והפרעת אישיות גבולית, כולל ארגון אישיות גבולי בילדות.

מטרות הקורס:

1. להבחין בין "נורמלי" ל"לא נורמלי" ולהתוודע לדרכים שונות להגדרה, סיווג, התבוננות והבנה של החולי הנפשי ומקורותיו.
2. להכיר את הפרעות הנפש העיקריות לסוגיהן, אפיון והכרת הגישות השונות להבנת הדינאמיקה העומדת בבסיסן כמו גם הצגת דרכי טיפול שונות.

דרישות והרכב ציון הקורס:

1. נוכחות והשתתפות פעילה בדיונים וקריאת פרטי החובה מהרשימה הביבליוגרפית (10% מהציון הסופי)
2. מבחן אמריקאי מסכם (90% מהציון הסופי)

ציון עובר בבחינה- 56

ציון עובר בקורס- ציון סופי 56

נושאי הלימוד ורשימה ביבליוגרפית¹:

שיעור	נושא
1-3	<p>מבוא</p> <p>מהי בריאות נפשית? מהו חולי נפשי? מה בין בריא לחולה או בין שפוי ל"משוגע"? ההיסטוריה של השיגעון והפסיכופתולוגיה המודרנית. מרכיבי ההתנהגות האנושית: סיווג מחלות הנפש (DSM-5). הסטטוס הפסיכיאטרי: תפיסה, חשיבה, מודע, רגש, התנהגות, תנועתיות וכיוב'. גישות שונות להבנת החולי הנפשי: הגישה הפסיכואנליטית-דינמית, הגישה ההתנהגותית-קוגניטיבית, הגישה האקזיסטנציאלית והגישה הביולוגית.</p> <p><u>רשימת קריאה:</u></p> <p>1. אליצור, ואחרים, ח. מוניץ, עורך (2002). עקרונות הסיווג הפסיכיאטרי. בתוך: <i>פרקים נבחרים בפסיכיאטריה</i>. (מהד' ד') (עמ' 144-149). תל אביב: פפירוס – אוניברסיטת תל אביב.</p> <p>2. קרסון, ר., בוצ'ר, ג', מינקה, ס. (2001). התנהגות חריגה בזמננו. בתוך: <i>פסיכופתולוגיה והחיים המודרניים</i>, (מהד' י') (עמ' 3-44). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.</p> <p>3. קרסון, ר., בוצ'ר, ג', מינקה, ס. (2001). השקפות היסטוריות על התנהגות חריגה. בתוך: <i>פסיכופתולוגיה והחיים המודרניים</i>, (מהד' י') (עמ' 45-92). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.</p>
4-5	<p>הפרעות פסיכוטיות</p> <p>סכיזופרניה, סוגים שונים של סכיזופרניה, הפרעה דלוזיונלית, הפרעה פסיכוטית משותפת וסכיזופרניה בילדות. נלמד על הסימפטומים השונים, האטיולוגיה ותיאוריות ביולוגיות ופסיכולוגיות. במידה ויהיה מספיק זמן אז נרחיב על הסימפטומים של שיבושי שפה המאפיינים את המחלה.</p> <p><u>רשימת קריאה:</u></p> <p>1. Diagnosis for Schizophrenia from: American Psychiatric Association. (2013). <i>Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)</i>.</p> <p>2. קרסון, ר., בוצ'ר, ג', מינקה, ס. (2001). הסכיזופרניות והפרעות הרהורי-שווא. בתוך: <i>פסיכופתולוגיה והחיים המודרניים</i>, (מהד' י') (עמ' 681-744). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.</p> <p><u>קריאת רשות:</u></p> <p>1. מעולם לא הבטחתי לך גן של ורדים / חנה גרין (ספרית פעולים).</p>
6-7	<p>הפרעות הקשת האוטיסטית</p> <p>הסימפטומים של הפרעת הקשת האוטיסטית, ההיסטוריה של האוטיזם, אוטיזם פסיכוגני לעומת אנדוגני, רמות שונות של תפקוד, שיטות הערכה ומדידה של אוטיזם.</p> <p><u>רשימת קריאה:</u></p> <p>1. Diagnosis for ASD (Autistic Spectrum Disorders) from: American</p>

¹ ייתכנו שינויים בסדר הנושאים וברשימת הקריאה כפונקציה של קצב ההתקדמות והעניין

<p>Psychiatric Association. (2013). <i>Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)</i>.</p> <p>2. To be or not to be (Tustin, F.). Chapter 2, in: Tustin, F. (1990). <i>The protective shell in children and adults</i>. Karnac book.</p> <p style="text-align: right;"><u>קריאת רשות:</u></p> <p>1. אלורז, א. נוכחות חיה (תולעת ספרים).</p> <p>2. טסטין, פ. מצבים אוטיסטים אצל ילדים (מודן).</p> <p>3. טסטין, פ. מחסומים אוטיסטים אצל מטופלים נזירותים (תולעת ספרים).</p> <p style="text-align: right;"><u>סרט מומלץ:</u></p> <p style="text-align: right;">טמפל גרנדין (2010).</p>	
<p style="text-align: center;">דיכאון ומאניה-דפרסיה</p> <p>תינתן סקירה של הסימפטומים האופייניים לכל אחת מההפרעות במצב הרוח בהתייחס לאספקטים רגשיים, קוגניטיביים, התנהגותיים ומוטיבציוניים. בנוסף, יתוארו ההסברים האטיולוגיים השונים ושיטות הטיפול המקובלות.</p> <p style="text-align: right;"><u>רשימת קריאה:</u></p>	8-10
<p style="text-align: center;">"הנזירות" – ההגדרה הפסיכואנליטית והפרעות חרדה</p> <p>פוביה, פאניקה, הפרעת חרדה מוכללת (GAD), הפרעה אובססיבית-קומפולסיבית, הפרעה פוסט-טראומטית (PTSD). תינתן סקירה של הסימפטומים האופייניים להפרעות החרדה בהתייחס לאספקטים רגשיים, קוגניטיביים, התנהגותיים. בנוסף, יוצגו ההסברים האטיולוגיים השונים ושיטות הטיפול המקובלות.</p> <p style="text-align: right;"><u>רשימת קריאה:</u></p> <p>1. Diagnoses for Mood Disorders and Anxieties Disorders (Autistic Spectrum Disorders) from: American Psychiatric Association. (2013). <i>Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)</i>.</p> <p>2. הפרקים הרלוונטיים מתוך: גקרוסון, ר., בוצ'ר, ג', מינקה, ס. (2001). <i>פסיכופתולוגיה והחיים המודרניים</i>, (מהד' י'). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.</p>	11-12
<p style="text-align: center;">הפרעות אישיות בבגרות ובילדות ושיחת סיכום</p> <p>מבוא כללי: מהי הפרעת אישיות. החלוקה לשלושה אשכולות. התייחסותו של קרנברג להפרעות אישיות שונות. לאחר מכן תינתן התייחסות מפורטת להפרעת אישיות נבחרת והתייחסות להפרעות אישיות בילדות.</p> <p style="text-align: right;"><u>רשימת קריאה:</u></p> <p>1. Diagnoses for Personalities Disorders (Autistic Spectrum Disorders) from: American Psychiatric Association. (2013). <i>Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)</i>.</p> <p>2. Kernberg, O. F. (1967). Borderline personality organization. <i>Journal of American Psychoanalytic Association</i>, 15, 641-683.</p> <p>3. Pine, F. (1974). On the concept of borderline in children: A clinical</p>	13-14

essay. *Psychoanalytic Study of the Child*, 29, 341-367.

4. שיטות בפסיכותרפיה של הילד : אסטרטגיות פסיכודינאמית / מורטון ציטיק
(אח). פרקים 7 ו-8.